

Κυθέραιο τοπίο, μια ουτοπική πραγματικότητα

Δαμαντία Χελιώτη - 16/04/2021

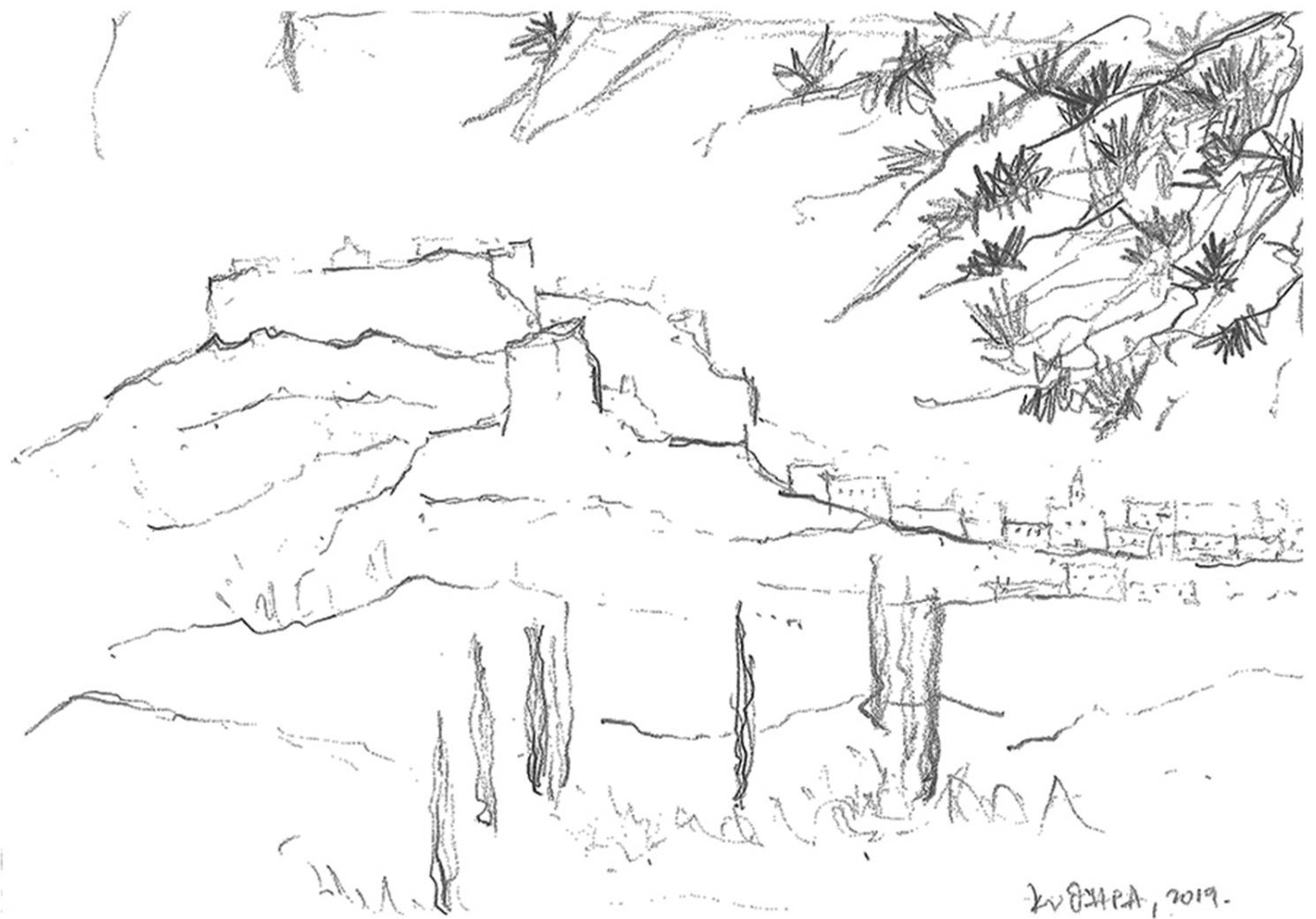
Διπλωματική εργασία

Φοιτήτρια **Δαμαντία Χελιώτη**

Επιβλέπων Τηλέμαχος Ανδριανόπουλος

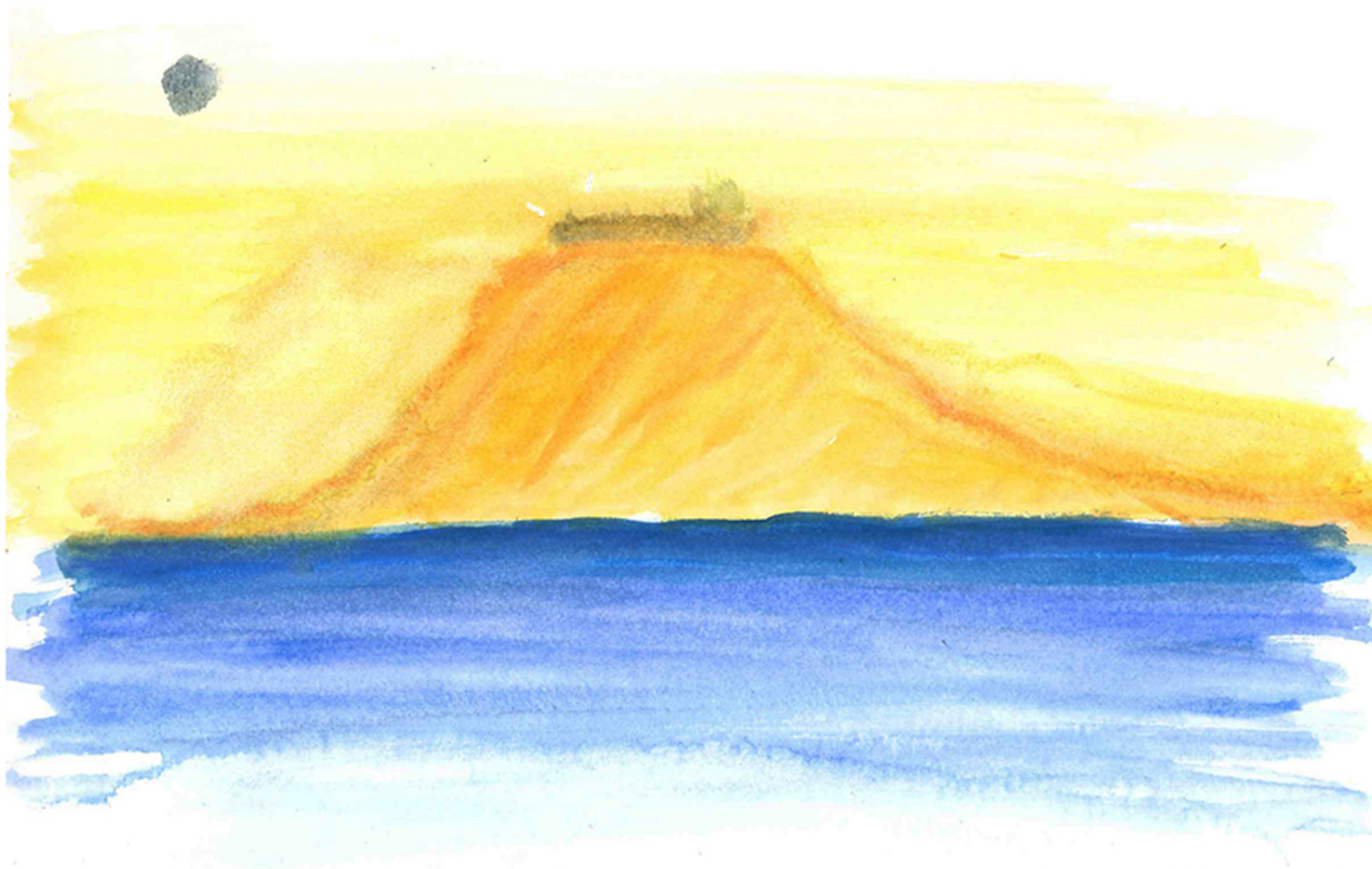
Φεβρουάριος 2020

Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

προίμιο

Μύθοι και αλήθειες, ουτοπίες και πραγματικότητες. Ζευγάρια λέξεων που βρίσκονται απέναντι αλλά ταυτόχρονα και σε μία σχέση αλληλουχίας. Άραγε οι μύθοι δημιουργούν τις ουτοπίες; Μήπως η πραγματικότητα είναι η χωρική έκφραση της αλήθειας; Ο άνθρωπος είχε πάντα την ανάγκη της άρνησης της πραγματικότητας και της δημιουργίας ενός φαντασιακού ιδανικού κόσμου, του ου-τόπου. Πώς είναι όμως να συμβιώνουν ο ουτοπικός και ο πραγματικός τόπος; Το τοπίο που συγκροτείται στον νου, του μη υπαρκτού κόσμου, και το τοπίο που αληθινά υπάρχει και ξεδιπλώνει τις πτυχές του μπροστά στα μάτια μας. Ένα ταξίδι, μια περιήγηση στα Κύθηρα, επιχειρεί να απαντήσει στις ερωτήσεις αυτές. Ένα νησί που οι αρχέγονοι μύθοι το συνέδεσαν με έναν τόπο παραδεισένιο, όπου κρύβεται ο έρωτας.

η επικράτηση του τόπου στο όριο

αιώρηση & γείωση

Η αιώρηση του τόπου και του τοπίου του, στη σφαίρα του φαντασιακού, του ιδεατού, και η γείωση των δύο εννοιών στον πραγματικό χώρο. Η περιήγηση ξεκινά από τον χώρο που δεν έχει όρια και νοητικές δεσμεύσεις, και καταλήγει στο λιμάνι του αληθινού, με φόντο το τοπίο του νησιού, που μοιάζει να απολαμβάνει τη μακάρια μοναξιά του. Τα Κύθηρα μετουσιώθηκαν σε σύμβολο ενός τόπου ιδανικού, όπου επικρατεί η αγνή και άδολη αγάπη και ο βαθύς απέραντος έρωτας, προς τον οποίο πορευόμαστε με λαχτάρα, με θέλγητρα, που όμως δεν προσεγγίζουμε και δεν φτάνουμε ποτέ. Στον πραγματικό χρόνο τού σήμερα, το ταξίδι αυτό θα έχει αποβίβαση στον χώρο/τόπο, αφού πρώτα κινηθεί στον αιθέρα του μη υπαρκτού. Η ανάλυση μιας ιδεώδους υπέργειας/υπερβατικής εμπειρίας σε αντιπαραβολή, αλλά και σε συγκατοίκηση με την επίγεια βιωματική εμπειρία. Στο τέλος του ταξιδιού, κρίνεται αν αυτός ο χώρος είναι ευ- τοπικός ή δυσ-τοπικός, αν συνάδει με τα κατασκευάσματα του μυαλού μας.

/ ουτοπική πραγματικότητα

/ η έκρηξη της γείωσης

ΕΚΡΗΞΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ

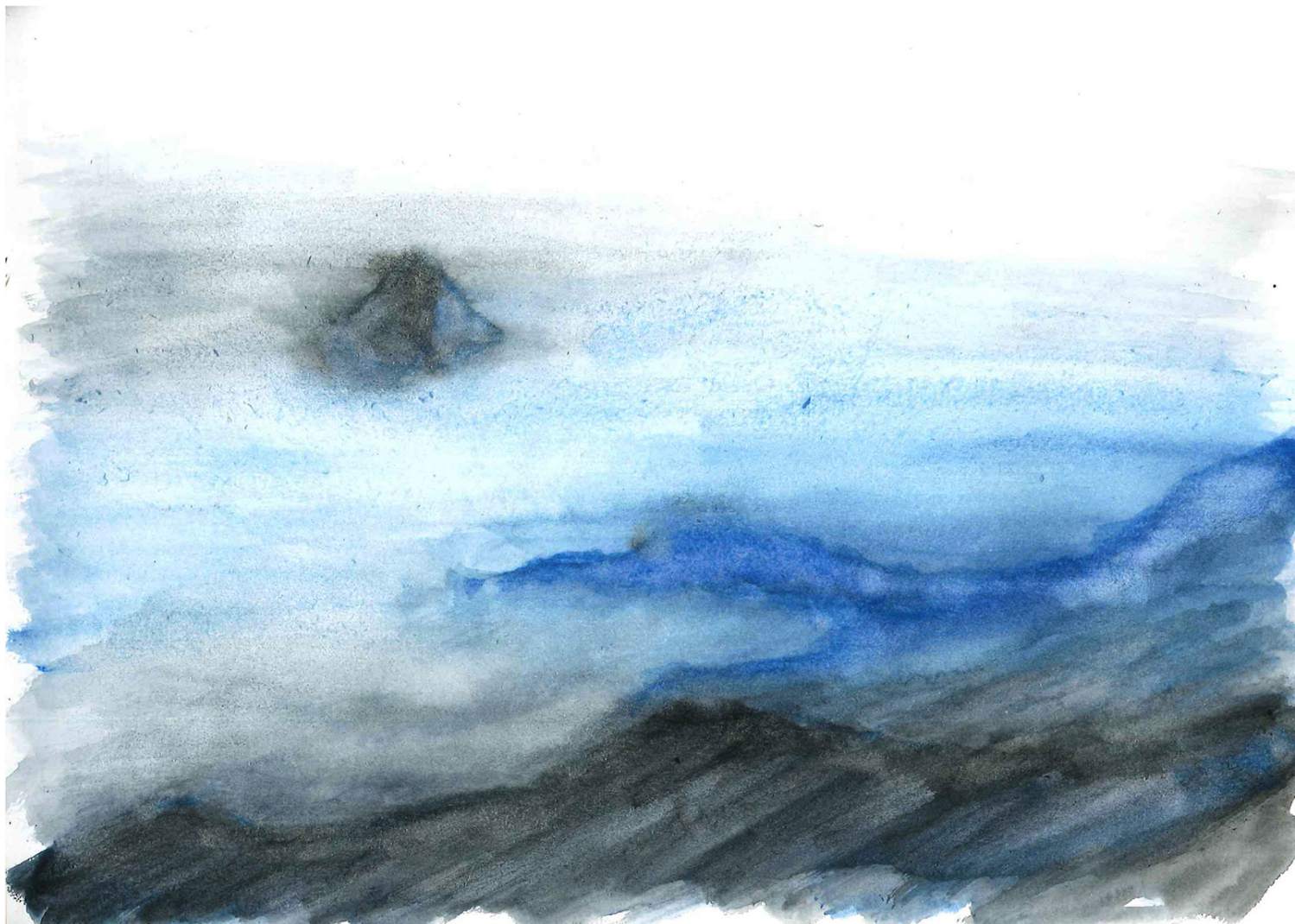
τοπίο

ουτοπικό ΠΕΠΛΟ

όριο θάλασσας

συγκατοίκηση

Πώς δύο αντίθετα στοιχεία συμβιώνουν; Άραγε επιβεβαιώνεται η φράση του Ηρακλείτου, αρμονία κόσμου παλίτροπος; Ουτοπικό και πραγματικό τοπίο σε συγκατοίκηση σε έναν τόπο. Ποια είναι τα αποτελέσματα αυτής της κοινής ζωής στον χώρο; Η απάντηση δίνεται από την προσωπική διαδρομή στον τόπο. Η κριτική προσέγγιση των ερωτημάτων, μέσα από ένα ταξίδι ανάμεσα σε αιώρηση και γείωση: ως συμβίωση. Μία έκρηξη στο πραγματικό επίπεδο, όπου τοπίο συμβόλων και τοπίο πραγματικότητας συνυπάρχουν.

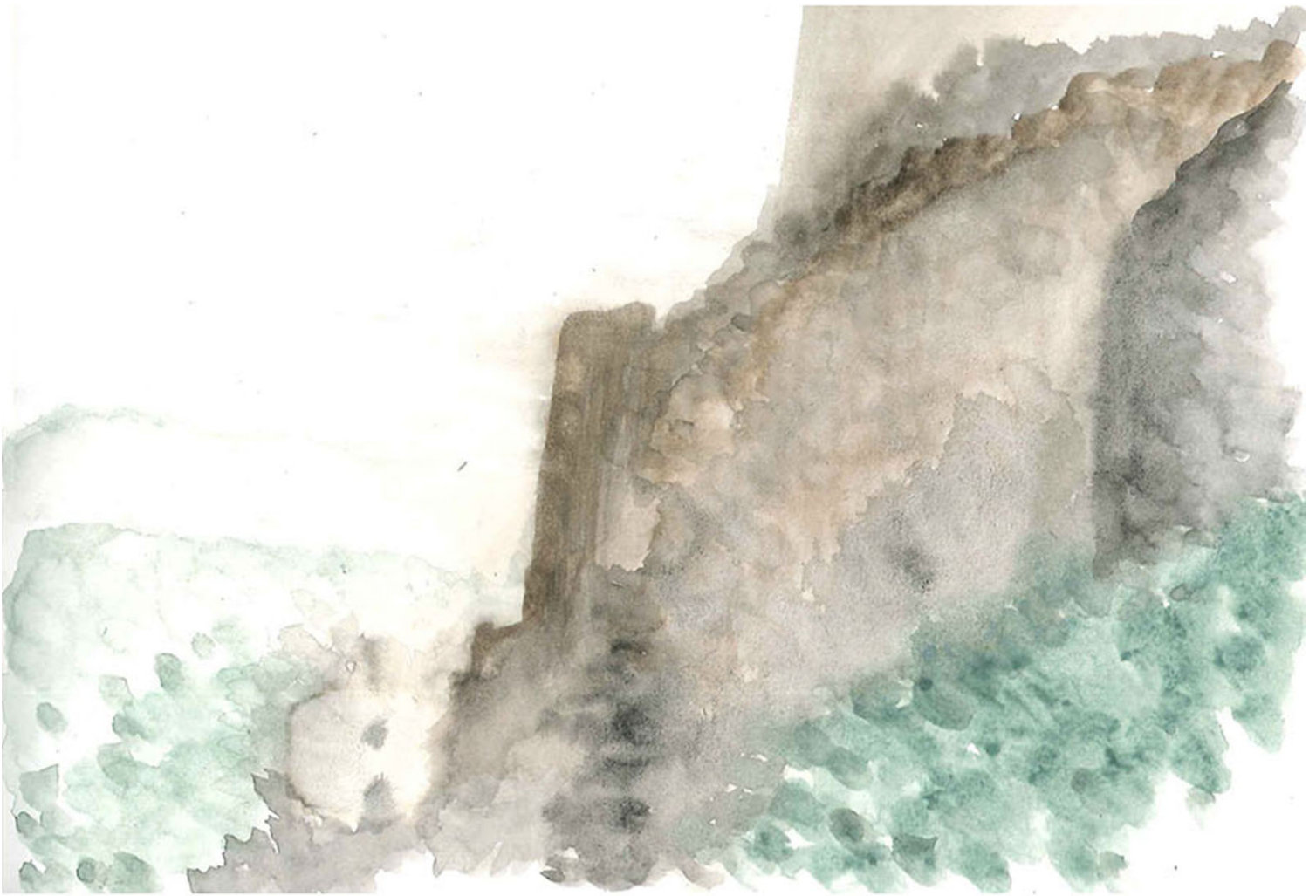
Ένα Βενετσιάνικο γνωμικό λέει:

Un mondo fa un mondo, e Cerigo un altro mondo Όλος ο κόσμος είναι ένας κόσμος, το Τσιρίγο είναι ένας άλλος κόσμος

Τα Κύθηρα είναι ένας ολόκληρος κόσμος, ένας τόπος αντιθέσεων και συγκλίσεων, που δημιουργεί μία ανεξάρτητη χωρική οντότητα που αναζητά διερεύνηση και προσωπικό βίωμα για την κατανόησή του. Μέσα από την τέχνη, την ποίηση και τον κινηματογράφο, αξιοποιήθηκαν συμβολισμοί και γεννήθηκαν νέοι. Κοινό

στοιχείο σε όλα τα συντακτικά μέσα είναι αυτό της ουτοπίας. Η αποδοχή ή άρνηση του ονειρικού τόπου. Η παραμονή στην αιώρηση και η απότομη γείωση στον πραγματικό κόσμο, είναι αποτελέσματα της σύνταξης ή της αποδόμησης του ιδανικού τόπου. Από την αρχαιότητα έως την Αναγέννηση και τον Ρομαντισμό, ή αργότερα στον Ρεαλισμό, το τοπίο αμφισβητήθηκε ή επαναπροσδιορίστηκε, πάντα όμως με απαρχή τον μύθο του Ησίοδου. Ο μύθος της γέννησης της Αφροδίτης στιγμάτισε το νησί. Ο πραγματικός τόπος δεν επηρεάστηκε από το ουτοπικό πέπλο, δεν το φόρεσε, αλλά δημιούργησε τη δική του πορεία στον χρόνο. Με απλές χειρονομίες το ανθρωπογενές περιβάλλον εντάχθηκε στο φυσικό τοπίο με αίσθημα ταπεινό, με σεβασμό προς όλα αυτά που το περικλείουν. Οι μύθοι δημιουργούν μεγάλες προσδοκίες για τον τόπο, που όμως ο τόπος δεν ενστερνίστηκε. Ανατέθηκε στον τόπο, εν αγνοία του, ένας μεγαλεπήβολος συμβολισμός, αρχέγονος. Άλλες φορές το ταξίδι μετατρέπει τον τόπο σε ευτοπικό και άλλες σε δυστοπικό.

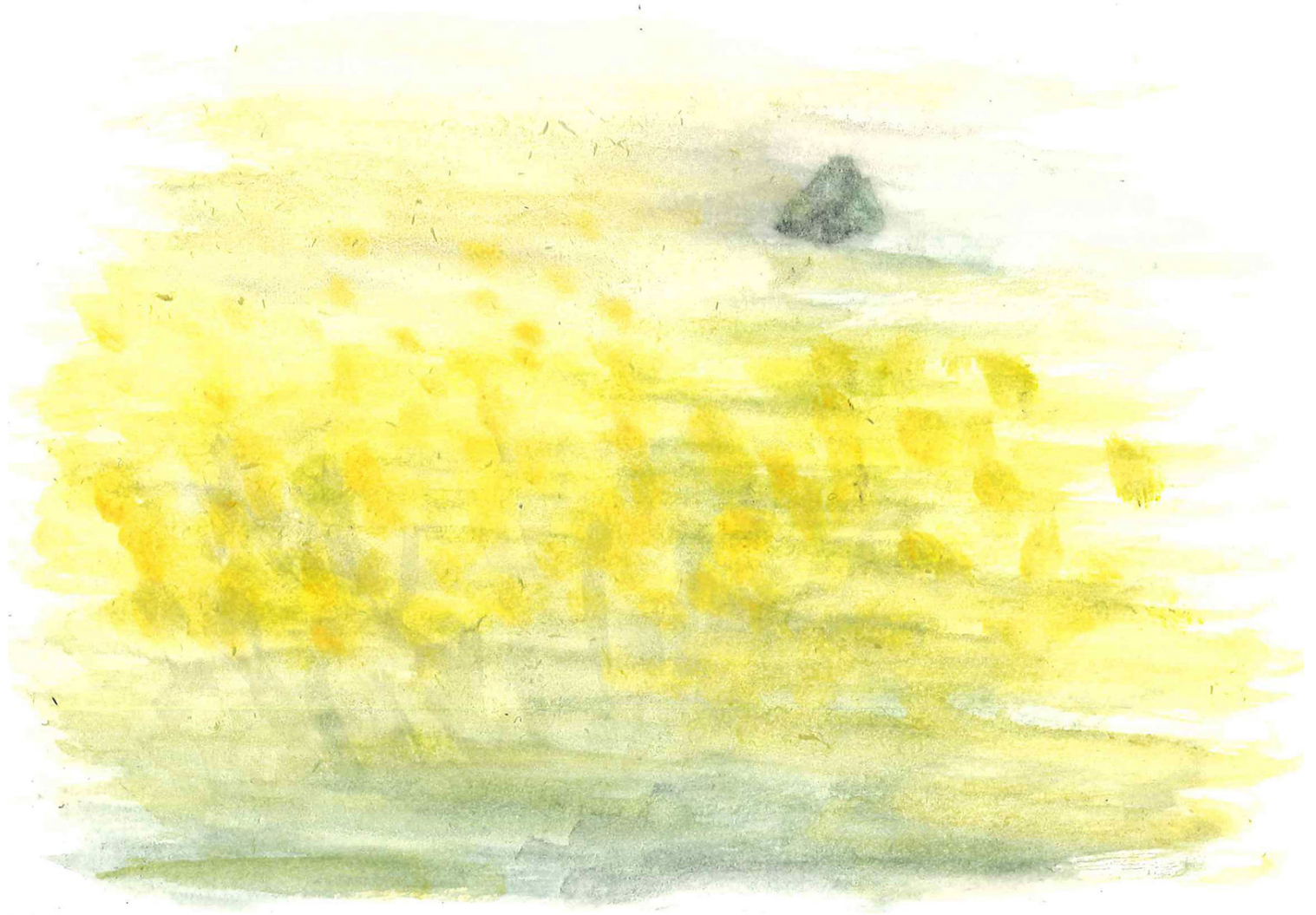
τέλος ταξιδιού

Το τοπίο πέρασε κάθετα από τις τέχνες, τα καλλιτεχνικά ρεύματα και τους συμβολισμούς, διανύοντας και αυτό ένα ταξίδι. Παρατηρείται μία κυκλική διαδρομή, όπου το σημείο εκκίνησης, το μυθολογικό σημείο αιώρησης, έπειτα από διαδρομές γείωσης, συναντάει τον τερματικό σταθμό. Είναι ο τόπος που καταφέρει να

διατηρήσει αρμονικά τα αντίθετα στοιχεία συγκρότησής του, επιβεβαιώνοντας τη φράση του Ηράκλειτου. Είναι ο τόπος που η αρχιτεκτονική ειλκρίνεια συναντά την αγριότητα του τοπίου και συμβαδίζουν μαζί, χωρίς το ένα να αναιρεί το άλλο. Είναι αυτό το τοπίο που συντάσσεται από αντίθετα σύμβολα, από το έντονο χρώμα της *semper viva* [έντονο κίτρινο] στο άτονο χρώμα των βράχων, από τα ψηλά κυπαρίσσια στα χαμηλά φρύγανα, από το σκούρο μπλε της θάλασσας στο ανοιχτό των ακρογραμμών, και από τη στυβαρή αρχιτεκτονική τού κάστρου της χώρας στους λιτούς λευκούς όγκους. Έτσι είναι και τα αισθήματα που γεννιούνται επισκεπτόμενοι το νησί: αντιθετικά, σαν απόλυτο μαύρο και λευκό. Η συγκατοίκηση αυτή είναι αρμονική, καθώς τα στοιχεία διαπλέκονται μεταξύ τους συμπληρωματικά. Το πραγματικό τοπίο δεν προβάλλει τα μυθικά του στοιχεία, αλλά σιωπηλό στέκει κάτω από το πέπλο της αιώρησης, δίχως να το φοράει.

Ο βράχος της ουτοπίας απέναντι από τον βράχο της πραγματικότητας, σε σχέση συγκρουσιακή ή σε σχέση συμπληρωματική. Το ουτοπικό πέπλο που αιωρείται πάνω από έναν τόπο, και ο πραγματικός τόπος με ένα ανάμεσά τους χωρικό κενό που επιζητά σύνδεση. Πρόκειται για τον τόπο που αγαπάς ή μισείς, τον τόπο που προσφέρει τη λύτρωση, την κάθαρση ή τη θλίψη του ανεκπλήρωτου ονείρου. Η έκρηξη του πραγματικού και το συμπέρασμα της διαδρομής, αν δηλαδή επέρχεται η δικαίωση του ου-τόπου ή η απογοήτευση του θλιβερού τοπίου, βασίζεται στην προσωπική κρίση του περιηγητή.

Σαν αλλιώτικες *semper vives*, οι συμβολισμοί και οι μυθοπλασίες για τον τόπο, δεν μαραίνονται ποτέ: οι συμβολισμοί από την αιώρηση κινούνται στο σημείο επαφής με τον πραγματικό τόπο, και στη συνέχεια επαναφέρονται στον ου-τόπο. Αρκεί ένα ταξίδι. Το ταξίδι στο Κυθήρειο τοπίο, στο παντού και στο πουθενά, λαμβάνει τέλος -με τη γραμμή της αιώρησης που έρχεται να ακουμπήσει τη γραμμή του τόπου.

Cyth-era, an utopia reality
Student **Adamantia Chelioti**
Supervisor Tilemachos Andrianopoulos
February 2020
School of Architecture, NTUA

prologue

Myths and truths, utopias and realities. Pairs of words opposite but also in a relationship of sequencing. Do myths create utopias? Is reality the spatial expression of truth? Man has always had the need to deny reality and create an imagined ideal world, the utopia. But what is it like for the utopian and the real place to live together? The landscape that is composed in the mind, of the non-existent world and the landscape that truly exists and unfolds its aspects before our eyes. A trip, a tour of Kythira attempts to answer these questions. An island where primordial myths connected it to a paradise place where love lies.

levitation & grounding

The levitation of its place and landscape, in the realm of fantasy, the idea, and the grounding of the two concepts in the real space. The tour starts from the place that has no limits and mental commitments and ends in the port of the real, against the backdrop of the landscape of the island, which seems to enjoy its blissful loneliness. Kythira has been reduced to a symbol of a place of ideal, where pure and unholy love prevails and deep infinite love, to which we march with longing, with lures, but we never reach and never reach. In the real time of today, this journey will have landed in the place/ place, after moving into the ether of the non-existent. The analysis of an ideal of overreach/transcendent experience in comparison, but also in cohabitation with terrestrial experiential experience. At the end of the journey, it is judged whether this space is eu-local or two-local, if consistent with the fabrications of our minds.

How do two opposite elements coexist? Is the phrase of Heraclitus a harmonious world that is confirmed? Utopian and real landscape in cohabitation in a place. What are the effects of this common life in the field? The answer is given from the personal route to the place. The critical approach of the questions, through a journey between levitation and grounding: as cohabitation. An explosion on the real level, where landscape symbols and landscape reality coexist.

A Venetian adage says:

Un mondo fa un mondo, e Cerigo un altro mondo All the world is a world, Chirigo is another world

Kythira is a whole world, a place of contrasts and convergences that creates an independent spatial entity seeking exploration and personal experience for its understanding. Through art, poetry and cinema, symbolism was exploited and young people were born. Common element in all editorial media is that of utopia. The acceptance or denial of the dream site. Staying in swing and abrupt grounding in the real world are results of the compilation or degradation of the ideal place. From antiquity to the Renaissance and romance, or later in Realism, the landscape was questioned or redefined, but always with the beginning of the myth of Isiodos. The myth of Venus's birth stigmatized the island. The real place was not influenced by the utopian veil, it did not wear it, but created its own course in time. With simple gestures the man-made environment joined the natural landscape with a feeling humble, with respect to all that encloses it. Myths create great expectations for the place, but the place has not embraced. He was assigned to the place, unbeknownst to him, a grandiose symbolism, primordial. other times the journey turns the place into eutopic and other to dystopian.

end of travel

The landscape passed vertically from the arts, artistic currents and symbolism, also going a journey. There is a circular route, where the starting point, the mythological point of swinging, after grounding routes, meets the terminal. It is the place that manages to maintain harmoniously the opposite elements of its composition, confirming heraklios' phrase. It is the place where architectural sincerity meets the wildness of the landscape and goes hand in hand together, without one neranging the other. It is this landscape drawn from opposite symbols, from the intense color of the semper viva, to the skimgent color of the rocks, from the tall cypresses to the low phryx, from the dark blue of the sea, to the open of the fare and by its styrofoam architecture castle of the country, in the frugal white volumes. So are the feelings that are born visiting the island: antithetical, like absolute black and white. This cohabitation is harmonious, as the elements intersperse each other. The real landscape does not project its mythical elements, but silentstands under the veil of swing, without wearing it.

The rock of utopia opposite the rock of reality, in relation to conflict or in relation to complementary. The utopian veil hovering over a place, and the real place with a spatial void seeking connection. It is the place you love or hate, the place that offers the redemption, catharsis or grief of the unfulfilled dream. The explosion of the real and the conclusion of the route, whether the vindication of the u-place or the frustration of the sad landscape occurs, is based on the personal judgment of the traveler. As different semper vives, the symbolism and mythoplasms of the place never wither: the symbolism from the swing move to the point of contact with the real place, and then restore to the u-place. It's enough for a trip. The journey to the Kythera landscape, everywhere and nowhere, comes to an end - with the line of swing that comes to touch the line of place.